

Література.

1. Андрианов В.Д. Бюрократия, коррупция и эффективность государственного управления: история и современность / В.Д. Андрианов. – М.: Волтерс Клівер, 2009. – 248 с.
2. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: кол. моногр. / В.О. Антоненко, М.О. Баймуратов, О.В. Батанов та ін. ; за ред. В.В. Кравченка, М.О. Баймуратова, О.В. Батанова. – К.: Атіка, 2007. – 864 с.
3. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления / Г.В. Атаманчук. – М.: Издательство «Омега-Л», 2010. – 525 с.
4. Бабінова О.О. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю як предмет теоретичного аналізу // Вісн. НАДУ. – 2004. – № 3. – С. 345-353.
5. Бир, Стаффорд. Кибернетика и менеджмент: пер. с англ. / Под ред. А.Б. Челюсткіна. Пре-дисл. А.Н. Отоцкого. Изд. 3-е. – М.: КомКнига, 2010. – 280 с.
6. Доля, І. Форми безпосередньої участі громадян у місцевому самоврядуванні [Текст] / І. Доля // Людина і політика. – 2004. – № 5. – С. 107–114.
7. Друкер П.Ф. Задачи менеджмента в XXI веке: учеб. пос.: пер. с англ. / П.Ф. Друкер. – М.: Изд. дом «Вільямс», 2000. – 272 с.
8. Ігнатенко О.С. Основи адміністрування в місцевому самоврядуванні в Україні: Монографія/ Плющ Р.М., Ігнатенко О.С. – Херсон.: Вид-во ВАТ «Херсон. міська друк», 2005. – 84 с.
9. Кальниш Ю.Г. Пряма демократія в Україні: історичні традиції та перспективи розвитку [Текст] / Ю.Г. Кальниш // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 4. – С. 5–15.
10. Радченко О.В. Форми безпосередньої демократії територіальної громади / О.В. Радченко. – С. 141-145. Державне управління.- За-поріжжя : Класич. приватний ун-т, 2006. – 2011 г. – № 2.
11. Рубцов В.П. Засоби громадської участі [Текст] : наук.-практ. зб. / В.П. Рубцов. – К.: Екософія, 2003. – 100 с.
12. Сушинський О. Відповідальність суспільства та громадянина у праві безпосередньої демократії / О.Сушинський. – С. 63-74. Вибори та демократія [Текст] : наук.-просвітн. правн. журн./ Ін-т виборчого права, Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад». – К, 2004 – 2011г. – № 3.
13. Шаповал В. Референдум як форма безпосередньої демократії [Текст] / В. Шаповал // Вибори та демократія. – 2005. – № 3. – С. 4–18.
14. Янукович В.Ф. «Під час впровадження реформ влада має вести активний діалог з громадськістю». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/22625.html>.

Олексій Кравчун

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ

Автором визначено необхідною умовою забезпечення сталого та пропорційного розвитку України вирішення проблеми підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів та поліпшення енергозабезпечення економіки. Розглянуто особливості та напрями удосконалення механізмів державного управління з метою реалізації інноваційно-інвестиційної політики в енергетичній сфері.

Ключові слова: державне регулювання, енергетична сфера, інноваційно-інвестиційна політика, економічний розвиток.

Рівень розвитку енергетики кожної країни має визначальний вплив на стан її економіки і соціальної сфери, на рівень життя населення. Видобуток енергоресурсів виробництво енергії та її попит і споживання людством безперервно зростають із ростом населення планети, економічним розвитком країн і технологічним прогресом. Так, за останні 100 років населення Землі зросло майже в чотири рази, а річне видобування енергоресурсів – у 21 раз [1]. При таких темпах зростання енерговидобування за наступні 100 років практично все органічне паливо (в першу чергу нафта і газ) у світі буде вичерпано. Одним із напрямів пом'якшення цієї ситуації є управління попитом на паливо та енергію. Управління попитом розуміється в широкому сенсі, а саме, управління системою енергозабезпечення, яка включає виробництво, транспортування та споживання паливно-енергетичних ресурсів (ПЕР) з метою зменшення їх потреб для нужд економіки і населення та формування політики сприяння ефективному виробництву і енергозбереженню.

Виходячи з цього, нагального розв'язання потребує завдання удосконалення механізмів державного управління стосовно реалізації інноваційно-інвестиційної політики в енергетичній сфері.

Чимало попередніх розробок стосовно державного управління процесами трансформації та розвитку енергетичного комплексу та економіки в цілому мають високу результативність і доцільність.

Наукові концепції і розробки з проблем енергозбереження, впровадження енергозберігаючих технологій відображені в наукових роботах як вітчизняних авторів – О. Алімова, В. Бесєдіна, В. Білодіда, В. Геєця, М. Гнідого, В. Жовтянського, М. Ковалка, В. Сахаєва, Б. Суховірського, В. Столярова та інших – так і зарубіжних: Г. Абрамовіца, Д. Мартіно, П. Массье, Д. Сахала, С. Солоу, П. Уайта.

Питання формування та реалізації механізмів державного управління розвитком інвестиційного ринку, а саме – ринку об'єктів інноваційних інвестицій досліджувались С. Архієреєвим, Ю. Бажалом, П. Гайдучьким, А. Гальчинським, В. Гейцем В. Мартиненком, А. Мерзляк, С. Москвіним, В. Петрушевською, І. Розпутенком, В. Семиноженком, Л. Федуловою, В. Юрчишиним та іншими.

В сучасних умовах відсутність національної інноваційної стратегії призводить до розпорошення інвес-

Постановка проблеми

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

тиційних ресурсів. Енергетична ж сфера України й досі функціонує за принципами, які сформувалися за часів адміністративної економіки, що призводить до значної енергомосткості продукції та, відповідно, низької конкурентоспроможності на світових ринках.

Метою статті є визначення особливостей та напрямів удосконалення механізмів державного управління з метою реалізації інноваційно-інвестиційної політики в енергетичній сфері.

Сучасний стан економіки України за багатьма показниками можна оцінити як депресивно-кризовий. Тому перед країною стоїть важливе та важке питання пошуку шляхів виходу з даної ситуації. Вже ні у кого не виникає питання, щодо необхідності розвитку нових ідей, які технологічно та технічно є конкурентоспроможними – впровадження наукоємних процесів виробництва продукції, тобто діяльність підприємств всіх секторів економіки (виробничих та невиробничих) повинна базуватися на інноваційних основах. Використання інноваційного підходу при створенні товарів призведе до раціональної та збалансованої економії при використанні ресурсів (матеріальних, фінансових, інтелектуальних та інших), які необхідні країні. У той же час інвестиції – це обов'язковий та необхідний елемент, джерело інноваційної діяльності. Але зустрічаються інвестиційні напрями, діяльності яких не є інноваційними, що згодом деформує та руйнує структуру національної економіки, гальмує та консервує її, так як розвиток жодної системи не може відбуватися на основі застарілого технологічного устрою. Без інноваційного напрямку інвестицій не зможе відбутися становлення якісно-кількісного економічного зростання в країні. Таким чином, реальний шлях виходу із кризи вбачається у активізації інноваційно-інвестиційної діяльності галузей економіки країни.

З кожним днем все більш гостро постає проблема енергозбереження, а саме – відсутність належного рівня фінансування енергетичних проектів. Вражає й те, наскільки несерйозно відноситься українське суспільство в цілому і кожен з нас зокрема, до питання подолання енергетичної кризи, з якою ми стикнулись на порозі XXI століття.

Фактор енергозбереження є одним із визначальних для енергетичної стратегії України. В цілому тут фокусуються проблеми як ефективності, власне, паливно-енергетичного комплексу, так і здатності останнього забезпечити ресурсами ефективне функціонування національної економіки [9]. Реалізація політики енергозбереження потребує залучення значних матеріальних ресурсів. Враховуючи існуючу економічну ситуацію в державі, недостатність бюджетних коштів для фінансування енергозберігаючих проектів виключної ваги набуває питання створення механізмів фінансового забезпечення енергозберігаючих проектів.

Аналіз закордонного досвіду застосування механізмів фінансування заходів з енергозбереження та енергоефективності дозволяє виділити наступне:

- для заохочення енергозбереження або для боротьби з неефективним чи надмірним споживанням енергії використовуються різні схеми оподаткування, які підвищують відносну вартість спожитих енергоресурсів або зменшують відносну вартість застосування нових технологій;
- фінансові стимули використовуються для заохочення реалізації політики енергозбереження шляхом підвищення економічної привабливості відповідних інвестицій та закупівель, або зниження експлуатаційних витрат. Джерелами пільгових

кредитів або субсидій є кошти, які надійшли від запроваджених податків та зборів;

- фінансові стимули використовуються в комплексних програмах, які поєднують інтереси державних установ, населення та підприємницьких кіл, і виконують функцію розподілу доходів з урахуванням рівня ефективності використання енергоресурсів.

Світовий досвід упровадження енергоефективних технологій та застосування фінансових стимулюючих інструментів в інших країнах, усвідомлення владою та громадськістю ролі енергоефективності, організація результативної взаємодії між бізнесом та державою на принципах державно-приватного партнерства у впровадженні інноваційних енергоефективних технологій свідчить про те, що Україна має не тільки необхідність, а й можливість швидкого досягнення світових стандартів енергоефективності. Світовий досвід переконливо доводить, що лише там відбулось швидке досягнення міжнародної конкурентоздатності держави, де за основу розвитку державної політики була прийнята енергоефективність.

Уповільнення зростання енергоспоживання в промислово розвинених країнах пов'язано зі збільшенням інвестицій в енергозберігаючі технології, а не в виробництво енергії. Застосування нових технологічних і управлінських рішень підвищило ефективність перетворення і кінцевого споживання енергії і вже зробило значний вклад в скорочення споживання енергії. Таким чином, забезпечується новий взаємозв'язок енергетики і економіки, при якому підвищення споживання енергії все більше відстає від темпів економічного розвитку.

Відбувається зниження конкурентоздатності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. Недостатньо ефективно на державному та територіальному рівнях управління використовуються економічні інструменти для стимулювання реалізації енергозберігаючих проектів. В основному застосовуються такі види інструментів, як право власності на володіння і користування ПЕР, а також система платежів, що включає плату за користування ПЕР, за забруднення навколишнього природного середовища, штрафні санкції. Практична відсутність фінансового інструментарію у вигляді лізингових схем, грантів, субсидій, що створює необхідну основу для здійснення енергозберігаючих заходів, обумовлює виникнення труднощів при фінансуванні енергозберігаючих програм.

Нераціонально використовуються фіскальні інструменти: високий рівень оподаткування підприємств України, відсутність пільг з оподаткування прибутку, отриманого в результаті економії ПЕР або спрямованої на закупівлю енергоефективного обладнання, що сприяє зниженню техногенного навантаження на навколишнє природне середовище, уповільнює процеси енергозбереження в Україні. Існуючі амортизаційні норми не створюють податкових стимулів для заміщення обладнання, яке ще повністю недоамортизоване, більш енергоефективним.

У рейтингу конкурентоспроможності світових економік серед головних причин відставання України експерти Міжнародного інституту розвитку менеджменту (Лозанна) відзначають дуже високу енергоемність.

На відміну від розвинених країн, де політика енергоефективності є елементом економічної і екологічної доцільності, для України – питання виживання.

Виходячи із зазначеного, досить актуальним на сьогодні є вивчення сучасних загроз глобального характеру та напрямів їх подолання, формування адекватних вимог до розробки національної енергетичної стратегії Української держави.

Економічний успіх кожного інноваційного проекту – це відношення рівня фінансової віддачі до початкової інвестиції, а майже кожний інноваційний проект можна розглядати як інвестиційний, головна мета якого – це отримання прибутку. Зазначимо, що існує тісна залежність між інноваційною діяльністю та інвестиційною. Дане твердження можна пояснити через взаємозв'язок складових елементів (об'єктів та суб'єктів) інноваційної та інвестиційної діяльності згідно із статтею 4 Закону України «Про інвестиційну діяльність» [7] можуть бути науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, тобто все те, що є «підґрунтям» для інновації. Перелік суб'єктів інноваційної діяльності визначений у статті 5 Закону України «Про інноваційну діяльність» [8].

До основних суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності відноситься: інноватор – учасник інноваційного процесу, який здійснює створення та впровадження на ринок (комерціалізацію) результату інноваційної діяльності – інновацію; і інвестор (учасник, який фінансує процес створення), тобто особа, яка спрямовує ресурси у інновацію (точніше ідею або новацію). Якщо інноваційно-інвестиційну діяльність розглядати, як взаємодію суб'єкта та об'єкта інноваційної та інвестиційної діяльності, то «точкою дотику» буде «готова» інновація, яка вже реалізована на ринку, в той же час інвестор отримує прибуток або інші види корисного ефекту, а новатор – можливі ефекти, які можна отримати у результаті впровадження інновації (наприклад, економічний – збільшення доходу інноватора, соціальний – покращення умов праці, екологічний – зменшення частки забруднення навколишнього середовища та інше).

Тобто, об'єкт (інновація на ринку) набуває одну форму та стає єдиним для обох видів взаємодії, так як суб'єкт інвестиційної діяльності вкладає (надає) ресурси (матеріальні, не матеріальні) у результати інтелектуальної роботи, а для інноватора, який створив даний «результат» – це також є об'єктом, на який він спрямовує свою діяльність. Отже, на нашу думку, саме створення та поява інновації – головна причина існування економіко-соціальної категорії інноваційно-інвестиційної діяльності. На нашу думку, зв'язок інноваційної та інвестиційної діяльності настільки сильний, що існування цих термінів окремо звучує визначення інноваційного процесу, і тільки економічна категорія «інноваційно-інвестиційна діяльність» розкриває «шлях появи» необхідних ресурсів для впровадження інновацій.

Спорідненість та взаємозв'язок даних категорій простежується у широкому виборі напрямів застосування, тобто інвестиції та інновації (як системоутворюючі складові) можуть бути вкладені у різні сфери (організаційну, фінансову, соціальну, наукову та інші), але тільки інноваційний підхід надасть інвестиціям належного «забарвлення» та призводить до досягнення максимального ефекту.

Інноваційний розвиток вимагає необхідного інвестування, в той час як стимулювання інвестиційної діяльності має розглядатися в контексті загального інноваційного вектора стратегічного розвитку держави. Енергоощадність, як і вся інша інноваційна діяльність, успішно розвивається тільки в умовах конкурентної ринкової економіки. Пріоритетність енергоощадності в ринковому середовищі зумовлюється посиленою мотивацією до зниження виробничих витрат. У зв'язку з цим, всі заходи, спрямовані на подолання економічної кризи, структурну перебудову, приватизацію, демонополізацію і розвиток конкуренції, водночас сприяють активізації енергоощадності.

Притоку інвестицій та кредитів в енергоощадність, як і в інші інноваційні сфери капіталовкладень, будуть сприяти послідовна інвестиційна політика держави та загальна фінансова стабілізація економіки. Інвестиційна привабливість енергоощадних проектів назагал потенційно вища інших напрямів капіталовкладень, тому в разі поліпшення інвестиційного клімату ця сфера, насамперед, повинна одержати потужний імпульс розвитку.

Інвестиції є найважливішим чинником розв'язання проблем енергозбереження. Вони потребують розробки законодавчої бази, яка б сприяла інвестуванню в енергозбереження та страхуванню ризиків із пріоритетом заходів, які направлені на використання нетрадиційних і поновлювальних джерел енергії. Це є стратегічним завданням енергозбереження.

Для оцінки інвестицій сьогодні використовують такі методи [5]:

- 1) метод визначення чистої поточної вартості;
- 2) метод розрахунку рентабельності інвестиції;
- 3) метод розрахунку внутрішньої норми прибутку.

Інноваційно-інвестиційна політика держави повинна бути спрямована на забезпечення зростання обсягів капіталовкладень у сферу впровадження інноваційних технологій. Держава, використовуючи певні механізми, має забезпечити умови для формування та стимулювання розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності насамперед через створення позитивного інвестиційного клімату внаслідок поліпшення загального міжнародного іміджу країни. Вплив держави має здійснюватися шляхом застосування системи організаційно-інформаційних заходів та фінансової підтримки, а саме: розробки нормативно-правової бази інноваційно-інвестиційної діяльності; розробки стратегічної програми розвитку; визначення оптимального рівня частки державної власності; формування реальних джерел фінансування науки, освіти та інших.

Стратегічною метою інноваційно-інвестиційної політики України повинно стати забезпечення позитивної економічної динаміки за рахунок використання комплексу «інвестиції-інновації», формування внутрішніх інноваційно-інвестиційних механізмів саморозвитку національної економіки. Виходячи із зазначеної мети, обґрунтуємо зміст завдань політики, які потребують першочергового та перспективного вирішення.

До першочергових завдань слід віднести: створення сприятливого інвестиційного клімату та простих правил «гри»; створення умов для нарощування внутрішніх інвестиційних ресурсів; стимулювання припливу іноземних інвестицій; стимулювання розвитку науки і освіти.

Виконання цих завдань створить умови для вирішення і перспективних завдань: створення нових робочих місць та підвищення технологічного рівня існуючих; удосконалення галузевої структури господарства в напрямі розвитку інноваційних виробництв; зміна структури зайнятості населення; забезпечення стійких темпів економічного зростання; перехід до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку.

У сьогоднішніх умовах інноваційно-інвестиційна політика держави повинна бути спрямована на поступове формування дієздатного інноваційно-інвестиційного комплексу, розширення його меж на все більше число галузей господарства України. Складність реалізації інноваційно-інвестиційної політики держави полягає в тому, що швидких та узгоджених змін потребують фактично усі механізми державного управління інноваційно-інвестиційним комплексом.

Енергозберігаюча політика – це адміністративно-правове і фінансово-економічне регулювання процесів

видобування, переробки, транспортування, зберігання, виробництва, розподілу та використання паливно-енергетичних ресурсів з метою їх раціонального використання та економного витрачання [1].

Енергозберігаюча політика нерозривно пов'язана з інноваційними процесами як на окремому підприємстві, так і в межах економічної системи. Адже високі вимоги до технологій енергозбереження стимулюють оновлення технологій і устаткування, використання інноваційних підходів до структури використання традиційних, альтернативних і поновлюваних джерел енергії в процесах виробництва. У той же час, інноваційна політика підприємств суттєво впливає на показники ефективності використання ними енергоресурсів. Відтак впровадження на підприємстві інноваційної стратегії і стратегії енергозбереження нерозривно пов'язані і матимуть потужний синергетичний ефект, що позитивно вплине на рівень конкурентоспроможності продукції і підприємства в цілому.

На сучасному етапі розвитку України однією з основних перешкод у реалізації політики енергоефективності є відсутність у основних агентів, з одного боку, достатнього обсягу фінансових ресурсів, а з іншого, – мотивації для впровадження енергоефективних інноваційних технологій тому, що політичні, правові, економічні умови України дозволяють здійснювати виробництво на старій, енерговитратній технологічній основі. В той же час, слід визнати, що без переходу до світових стандартів енергоефективності, Україна не зможе забезпечити сталі темпи економічного розвитку, належний рівень захисту навколишнього середовища, підвищити рівень конкурентоспроможності держави.

У цих умовах формування науково-обґрунтованої державної політики підвищення енергоефективності потребує зміни принципів, форм і методів всієї системи державного управління, в першу чергу, щодо посилення мотивації та розширення доступу економічних агентів до фінансових ресурсів. На перший план висувуються проблеми, пов'язані з відбором та механізмами фінансування проектів підвищення енергоефективності в рамках реформи вітчизняної енергосистеми. Так, у 2010 р. в межах реформи глобальної енергосистеми було укладено низку важливих міжнародних договорів щодо надання державної підтримки у формі посиленого фінансування і стимулювання проектів підвищення енергоефективності, яку уряди зарубіжних країн розцінюють як невід'ємну складову комплексу заходів щодо стимулювання розвитку економіки [3].

Основними інструментами реалізації політики енергоефективності є [2, п. 3; 7, с. 81] наступні:

- Структурно-інвестиційні інструменти.
- Грошово-кредитні інструменти, що передбачають розширене фінансування заходів з енергозбереження шляхом прямого державного фінансування (у Франції частка державного фінансування проектів енергозбереження становить 25–30% від їх вартості) або використання кредитів на пільгових умовах (як правило, норма процентної ставки за такими кредитами на 8–10% нижча, ніж звичайна) [2, с. 54].
- Податкові інструменти – використання диференційованих ставок оподаткування залежно від джерел енергії, складності її отримання, рівня ефективності обладнання щодо використання енергоресурсів. В США для компаній, які виготовляють енергоефективне обладнання, обсяг оподаткованого доходу зменшують на 10% вартості енергозберігаючого обладнання. В Японії прак-

тикується зменшення бази оподаткування на 25–30% вартості енергозберігаючого обладнання або застосовується метод прискореної амортизації (до 30% річних). Система пільгового оподаткування використовується і для користувачів енерго- та паливно-ефективного устаткування та будинків.

- Цінові інструменти дозволяють державі регулювати ринкові ціни на ПЕР і у такий спосіб реалізовувати антиінфляційну політику. Наприклад, в США практикується вирівнювання цін на дорогу імпортовану нафту і на дешеву власну нафту. У ситуації нераціонального використання стратегічних видів енергоресурсів в окремих штатах передбачено тимчасове збільшення ціни на них на 10 – 15%. В Японії використовується диференційований підхід до оплати електроенергії, яка використовується для освітлення, і енергії для виробничих потреб. Тариф на електроенергію, яка використовується у виробничих процесах, на 20–30% нижчий за тариф на електроенергію для освітлення. Для забезпечення енергозбереження діє прогресивна шкала цін на електроенергію для освітлення, яка передбачає оплату 120 кВт/год за низьким тарифами, а понаднормова витрата оплачується за тарифними ставками, встановленими на граничному рівні, що дозволяє забезпечувати приріст виробництва електроенергії в систем [2, с. 76].
- Нормативно-правові інструменти забезпечують комплекс нормативних актів, які регулюють реалізацію політики енергозбереження у спосіб регламентування різних заходів: від видачі субсидій та позик для купівлі та використання ресурсо- та енергозберігаючих технологій, дотримання вимог з раціонального використання ресурсів та енергії до дотримання стандартів виробництва, будівництва, які забезпечують ефективне використання енергоресурсів.
- Програмно-цільові інструменти забезпечують системний підхід до планування потреби в енергоресурсах на основі планів як на рівні окремих підприємств, так на рівні держави. Плани затверджуються лише для забезпечення ліміту енергоспоживання. Для підвищення рівня ефективності використання ПЕР діють окремі програми з реконструкції житлових приміщень, в яких проживають сім'ї з низьким рівнем доходу.
- Інформаційні інструменти забезпечують популяризацію політики енергозбереження серед громадськості, швидке поширення інформації про нові методи і засоби економії енергоресурсів, контроль ресурсозбереження в країні. Витрати на проведення цих заходів фінансує держава, мотивуючи населення до формування високого рівня культури енерговикористання.
- Адміністративно-організаційні та управлінські інструменти передбачають формування інфраструктури реалізації енергозберігаючих заходів та підготовку висококваліфікованих кадрів.
- Стимулюючі інструменти передбачають реалізацію широкомасштабних програм стимулювання розробки та використання енергоефективних технологій, спрямованих на модернізацію об'єктів соціально-побутового призначення та активізацію малого бізнесу в сфері винахідницької діяльності для розробки нового енергозберігаючого обладнання.

Зазначені інструменти застосовуються комплексно. Досягнення стратегічних та поточних цілей політики енергозбереження через застосування інструментів найчастіше відбувається у формі енергоефективного проекту. За визначенням законодавства України, енергоефективний проект – це проект, спрямований на скорочення енергоспоживання, а саме: реконструкцію мереж і систем постачання, регулювання і облік споживання води, газу, теплової та електричної енергії, модернізацію огорожувальних конструкцій та технологій виробничих процесів.

Лише після здійснення цих заходів можливе застосування економічних механізмів стимулювання – здевелювання кредитів та звільнення від оподаткування частини прибутку отриманого за рахунок впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій.

Підсумовуючи викладене, особливу увагу потрібно приділяти питанню розробки та реалізації енергетичної політики країни, направленої на впровадження інноваційних енергозберігаючих технологій. Енергетична сфера та її регулювання знаходяться у фокусі посиленої уваги урядів більшості країн, націлених на підтримку розвитку та макроконкурентних переваг в країні.

Для забезпечення енергетичної незалежності України необхідно визнати пріоритетними завданнями діяльності органів законодавчої та виконавчої влади розвиток інноваційної системи у науково-технологічній сфері енергетичного спрямування, створення сприятливих нормативно-правових і законодавчих умов для розробки і реалізації інвестиційних проектів з пошуку та впровадження перспективних нових джерел енергії.

Необхідною умовою забезпечення сталого та пропорційного розвитку України слід визнати вирішення проблеми підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів та поліпшення енергозабезпечення економіки. Сформовані структурні та цінові диспропорції енергетичного балансу України надзвичайно посилюють фінансові та економічні ризики стабільного розвитку країни. Проте енергетичні проблеми України нерозривно пов'язані з ситуацією, що склалася у світовій енергетичній сфері на поточному етапі розвитку. За песимістичними прогнозами за першим етапом світової кризи може настати її другий етап, пов'язаний з вичерпанням світових ресурсів у світі.

Для вирішення цих проблем необхідне комплексне застосування заходів в рамках енергозберігаючої політики. Вирішення проблеми енергозбереження вимагає розробки і реалізації сукупності заходів за різними напрямками, об'єднаних в межах енергозберігаючої політики.

Відтак, завданням поточного етапу розвитку України є сприйняття світового досвіду реалізації проектів підвищення енергоефективності підприємств і формування практичних схем їх фінансування, зокрема на основі співробітництва з міжнародними інституціями.

Література.

1. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010–2014 роки [Електронний ресурс] // Комітет з економічних реформ при Президенті України. – режим доступу: <http://www.president.gov.ua>

2. Аналітична інформація щодо моніторингу виконання Комплексної державної програми енергозбереження, регіональних програм енергозбереження, та заходів з енергозбереження у регіонах України за підсумками 2009 року / Національне агентство України з

питань забезпечення ефективного використання енергетичних ресурсів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.necin.gov.ua>.

3. Галюк І.Б. Політика енергоефективності як основа соціально-економічного розвитку держави / І.Б. Галюк // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С.80–83.

4. Енергоефективність як ресурс інноваційного розвитку : національна доповідь про стан та перспективи реалізації державної політики енергоефективності у 2008 році / [С.Ф. Єрмілов, В.М. Геєць, Ю.П. Яценко, В.В. Григоровський, В.Е. Лір та ін.]. – К. : НАЕР, 2009. –93 с.

5. Єрмілов С. Проблеми та шляхи удосконалення державної політики України у галузі енергозбереження / С.Єрмілов //Економіка України. – 2006. – №9. – С. 4–11.

6. Попит на паливо та енергію в Україні. Шляхи та механізми регулювання, Національний ін-т стратегічних досліджень Дніпропетровський філіал. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.db.niss.gov.ua/docs/energy/133.pdf>.

7. Про енергозбереження : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 30, ст. 283.

8. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII / Верховна Рада України [Електронний ресурс] Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV / Верховна Рада України [Електронний ресурс] Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу:<http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 342.5(1-87)

Денис Красівський

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЛІТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ЗАХІДНИХ КРАЇНАХ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті розглянуто праці вітчизняних і закордонних вчених, присвячених дослідженню політичного управління та його трансформації до сучасного стану. Взаємозв'язок між політикою, управлінням, лідерством та політичною комунікацією, їх вплив на ефективність політичного управління.

Ключові слова: політичне управління, політико-управлінська еліта, публічне управління, політична комунікація.

Трансформаційні перетворення в Україні і обраний курс на зближення з Європейським союзом, обумовлюють необхідність осмислення досвіду країн західної демократії у сфері політичного управління, що викликає потребу в детальному аналізі та врахуванні історичної та соціально-політичної специфіки під час розробки й запровадження заходів, спрямованих на формування ефективної системи політичного управління. Зокрема, це повною мірою стосується особливостей станов-